

واشنگتن طرح‌های جنگ سرد را رها نمی‌کند

احیای دکترین هسته‌ای پیش‌دستانه در برنامه‌های نظامی آمریکا

۱۲ **دورنا**

دکتر سیدرضا میرطاهر

با وجود اقدامات بین‌المللی برای کاهش زرادخانه‌های هسته‌ای به ویژه پیمان منع گسترش تسلیحات هسته‌ای (ان بی تی)، قدرت‌های بزرگ هسته‌ای کماکان به دنبال مدرن‌سازی تسلیحات هسته‌ای خود هستند. در این زمینه، تمامی پنج کشوری که به عنوان کشورهای هسته‌ای به رسمیت شناخته شده‌اند یعنی آمریکا، روسیه، چین، فرانسه و انگلیس، یا در حال استقرار و ساخت تسلیحات و سیستم‌های پرتاب کننده هسته‌ای جدید هستند یا تصمیم دارند این اقدام را انجام دهند. در واقع هیچ‌یک از این کشورها به طور جدی به فکر کاهش زرادخانه هسته‌ای خود یا زمانبندی مشخصی برای انهدام تسلیحات هسته‌ای نیست. با این همه آمریکا در جمع دارندگان زرادخانه‌های بزرگ هسته‌ای، تنها کشوری است که رویکرد تهاجمی خود در زمینه کاربرد تسلیحات هسته‌ای موسوم به «دکترین حمله پیش‌دستانه هسته‌ای» را کماکان حفظ کرده‌است. تسلیحات هسته‌ای تنها انتقاد رقیب هسته‌ای آمریکا را موجب شده بلکه در داخل دستگاه حاکمیتی این کشور نیز مورد اعتراض قرار گرفته‌است. کما اینکه بیش از ۲۰ نماینده کنگره آمریکا از باراک اوباما رئیس‌جمهور این کشور خواستند تا از دکترین حمله هسته‌ای پیش‌دستانه صرف‌نظر کند. در نامه این نمایندگان خطاب به اوباما تصریح شده که آمریکا باید از طرح‌های احتمالی اش برای استفاده نخست از تسلیحات هسته‌ای علیه دشمنی یا زرادخانه مشابه صرف‌نظر کند. زیرا این مسئله ممکن است منجر به جنگ تمام‌عیار هسته‌ای و کشته شدن هزاران نفر از شهروندانش شود.

۱۱ **واکنش روسیه**

وزارت امور خارجه روسیه نیز در اواسط مهرماه در بیانیه شدیداللحنی، با اشاره به ادامه‌د کترین حمله پیش‌دستانه

هسته‌ای از سوی آمریکا درباره تهدیدهای هسته‌ای توسط واشنگتن هشدار داد. وزارت امور خارجه روسیه به بیانیه اشتون کارتر وزیر دفاع آمریکا اشاره و آن را تهدیدی برای حمله به روسیه با سلاح‌های هسته‌ای خواند. وزیر دفاع آمریکا، روسیه را به «رفتار تهدیدآمیز هسته‌ای» متهم کرده و گفته بود که حتی بعد از اتمام دوران جنگ سرد، هنوز هم برای مهار روسیه به سلاح‌های هسته‌ای نیاز است. اشتون کارتر در عین حال تصریح کرده که پنتاگون هیچ برنامه‌ای برای کنار نهادن دکترین حمله پیش‌دستانه هسته‌ای و به عبارت دیگر «استفاده نخست از تسلیحات هسته‌ای» ندارد. وزارت امور خارجه روسیه اظهارات وزیر دفاع آمریکا را به منزله اعلام واشنگتن برای کاستن آستانه استفاده از سلاح‌های هسته‌ای اعلام کرد. ۱۰ **تداوم تهدید هسته‌ای** در صورت حمله هسته‌ای نخست از جانب آمریکا خواهد طبق اعلام سازمان‌های دفاعی آمریکا و روسیه، این دو کشور تنها قدرت‌های هسته‌ای هستند که در سه حوزه زمینی، دریایی و هوایی از تسلیحات هسته‌ای استراتژیک برخوردارند و در حال حاضر سرگرم توسعه تسلیحات هسته‌ای خود هستند. کارشناسان می‌گویند، انتظار می‌رود آمریکا تا اوایل دهه ۲۰۴۰ با هزینه‌ای بالغ بر یک تریلیون دلار، تجهیزات هسته‌ای زمینی، دریایی و هوایی خود را به روز رسانی کرده و ارتقا دهد. تسلیحات هسته‌ای دوران جنگ سرد همچنان بخش کلیدی استراتژی دفاع ملی آمریکا محسوب می‌شود و مقامات این کشور همچنان به حفظ به اصطلاح بازدارندگی هسته‌ای اسرار دارند. در آمریکا در راستای دکترین حمله پیش‌دستانه هسته‌ای، برنامه‌های گسترده‌ای را برای نوسازی و توسعه هر چه بیشتر زرادخانه هسته‌ای خود در دست اجرا داد. این اقدام به ویژه به بهانه روند نوسازی هسته‌ای در کشورهای رقیب یا خصم آمریکا به ویژه روسیه، چین، جمهوری ورنالد ریگان رئیس‌جمهور وقت آمریکا در دهه

قابل توجهی برای بازسازی نیروی هسته‌ای استراتژیک خود اختصاص داده‌اند. در این زمینه روسیه قصد دارد تا سال ۲۰۲۰ میلادی بیش از ۷۰ درصد از زرادخانه هسته‌ای استراتژیک خود را نوسازی کند. با این حال آمریکا در مقایسه با روسیه، برنامه بسیار گسترده‌ای را برای نوسازی هسته‌ای در نظر گرفته‌است.

۹ **استقرار تسلیحات در فضا**

در کنار اصرار آمریکا برای تداوم دکترین حمله پیش‌دستانه هسته‌ای، تأکید واشنگتن برای نظامی کردن فضا و امتناع از پذیرش توافقنامه‌های بین‌المللی در زمینه غیرنظامی کردن فضا، در راستای همین دکترین صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر یکی از لوازه اتخاذ این دکترین، اتخاذ راهکارها و نیز اقداماتی برای جلوگیری و دفع حمله هسته‌ای حریف در صورت حمله هسته‌ای نخست از جانب آمریکا خواهد بود. در این راستا واشنگتن تاکنون بارها با پیشنهادهات مسکو و پکن برای غیرنظامی کردن فضا مخالفت ورزیده است. از جمله روسیه و چین در سال ۲۰۰۸ پیش‌نویس یک پدیرش توافقنامه‌های بین‌المللی در زمینه تسلیحات در فضا در راستای همین دکترین صورت می‌گیرد. به گفته کارشناسان می‌شود که در سال ۲۰۰۸ پیش‌نویس تسلیحات در فضا را به کنفرانس خلع سلاح ژنو پیشنهاد کردند که آمریکا تاکنون به بهانه‌های مختلف آن را مسکوت گذاشته‌است. روسیه در سال ۲۰۱۴ نیز پیش‌نویس تسلیحات برای جلوگیری از استقرار تسلیحات در فضا را به مجمع عمومی سازمان ملل ارائه کرد که در دیگر با مخالفت‌های آمریکا و همپیمانان این کشور مواجه شد. آمریکا با توجه به ملاحظات خاص خود یعنی جلوگیری از تسلیحات در فضا در صورت دشمنان در صورت حمله نخست هسته‌ای از سوی این کشور، از دهه ۱۹۸۰ در صدد برآمد تا فضا را به چولانگاهی برای استقرار و عملیاتی کردن تسلیحاتی تبدیل کند که با حمله هسته‌ای متقابل دشمن مقابله و آن را خنثی کند. در این راستا در دوره ریاست جمهوری ورنالد ریگان رئیس‌جمهور وقت آمریکا در دهه

نسخه‌های کهنه اردوغان با داروهای جدید

پیش از این نیز تا حدودی مشخص بود که ترکیه از دخالت در عراق در پی مطامع ارضی به‌خصوص در موصل است اما اظهارات جدید اردوغان در خصوص لزوم تغییر معاهده لوزان دیگر هیچ تردیدی در این زمینه باقی نمانده‌است که این مسئله صداقت مواضع اعلامی این کشور در خصوص مبارزه با داعش را نیز بیش از پیش با تردید روبه‌رو می‌کند. نکته قابل تأمل دیگر در این زمینه این است که تغییر معاهده لوزان تغییر نقشه خاورمیانه را به همراه دارد که تا پیش از این رژیم صهیونیستی و تندروهای مسیحی ولایتست به این رژیم در آمریکا دنبال آن بودند. حتی اگر به فرض هم در این معاهده تجدیدنظر نشود معلوم نیست که به نفع ترکیه شود زیرا ترکیه امروزی و مدرن بر اساس همین معاهده بنا گذاشته‌شد. از این رو به نظر می‌رسد اظهارات اردوغان درباره لزوم تجدیدنظر در معاهده لوزان نه تنها نیاات واقعی وی را از لزوم دخالت در عملیات آزادسازی موصل برملا می‌کند، بلکه یادآور تکرار اشتباهی است که ترکیه در پروژه براندازی دولت قانونی سوریه شرکت کرد و

چهره‌ها

سرویس بین‌الملل ۸۸۴۹۸۴۴

امریکا در راستای دکتر یسن حمله پیش‌دستانه هسته‌ای، بر نامه‌های گسترده‌ای را برای نوسازی و توسعه هر چه بیشتر زرادخانه هسته‌ای خود در دست اجرا دارد. این اقدام به ویژه به بهانه روند نوسازی هسته‌ای در کشورهای رقیب یا خصم آمریکا به ویژه روسیه و چین، صورت می‌گیرد

۱۰۹۸۰ دولت جمهوریخواه آمریکا طرح جنجالی موسوم به «بیتکار دفاع استراتژیک» یا «جنگ ستارگان» را ارائه کرد. این طرح در ۲۲ مارس ۱۹۸۳ از سوی ریگان اعلام شد. هدف از اجرای پروژه جنگ ستارگان که مستلزم به کارگیری فناوری پیچیده و نوظهوری بود، انهدام موشک‌های بالستیک قاره‌پیمای دشمن در فضا با استفاده از سلاح‌های لیزری بود. هدف رونالد ریگان از ارائه چنین طرحی ایجاد یک سپر ضدموشکی در سراسر فضای آمریکا بود. به گفته ریگان، این سیستم تسلیحاتی فضایی به منزله مکملی برای سیستم ضربه هسته‌ای نخست آمریکا محسوب می‌شود. در مقابل حمله هسته‌ای به دشمن، سیستم جنگ ستارگان برای جلوگیری و خنثی‌سازی حمله متقابل هسته‌ای دشمن طراحی شده بود. با این حال در نهایت پروژه جنگ ستارگان به دلیل پیچیدگی فناوری به کار رفته در آن و هزینه بسیار گزاف ساخت و استقرار آن پروژه‌های جدیدی برای استقرار تسلیحات در فضا به ویژه تسلیحات لیزری است.

۸ **جمع‌بندی**

به نظر می‌رسد آمریکا به‌رغم اینکه همواره ادعای کاهش تسلیحات هسته‌ای در جهان را دارد، اما با رسمیت بخشیدن و تأکید دوباره بر دکترین حمله هسته‌ای پیش‌دستانه از زبان مقامات نظامی ارشد این کشور، جهان را ستاد استراتژی ضربه نخست هسته‌ای تأکید کرده‌است که این مسئله به معنای باقی ماندن شیخ حملات هسته‌ای در جهان و تهدیدی آشکار علیه دیگر کشورهای جهان به ویژه قدرت‌های هسته‌ای مانند روسیه و چین تلقی می‌شود. در این چارچوب کارتر تصریح کرده که «سیاست دربرنه آمریکا باسیست چتر هسته‌ای خود به کشورهای دوست و متحد است تا به پیشگامی از درگیری و جنگ کمک کند.» از نگاه کارتر، آمریکا و متحدانش بر ادامه اتخاذ استراتژی ضربه نخست هسته‌ای تأکید دارند حق حمله پیش‌دستانه هسته‌ای را به عنوان یک گزینه تاکتیکی حیاتی حفظ کنند. باب و رک معاون وزیر دفاع آمریکا نیز در ژوئن ۲۰۱۵ تأکید کرد که یک نیروی هسته‌ای برای بازدارنده همچنان برای امنیت ملی آمریکا مهم و ضروری خواهد بود و این مهم‌ترین اولویت وزارت دفاع آمریکاست. این در حالی است که تداوم دکترین حمله پیش‌دستانه هسته‌ای، اعتراض‌های زیادی را نه فقط از جانب دیگر قدرت‌های هسته‌ای و ویژه روسیه به دنبال داشته، بلکه اکنون قانونگذاران آمریکایی در کنگره این کشور نیز لب به اعتراض گشوده و تداوم این دکترین اقماری خطرناک که می‌تواند جهان را در جنگ فراگیر هسته‌ای متقابله تلقی کرده‌اند. در واقع دولت آمریکا به طور آشکار دیگر کشورها را تهدید کرده که قادر است به بهانه دفاع از امنیت ملی خود یا متحدانش اقدام به حمله پیش‌دستانه هسته‌ای نماید. این در حالی است که روسیه اعلام کرده که در دکترین نظامی فعلی روسیه، استفاده از سلاح‌های هسته‌ای برای جلوگیری از حملاتی که موجودیت این کشور را هدف حمله قرار می‌دهند، در نظر گرفته شده‌است. چنین نیز اعلام کرده که اقدام به حمله پیش‌دستانه هسته‌ای نخواهد کرد و صرفاً هنگامی که مورد حمله قرار بگیرد، از این تسلیحات استفاده خواهد کرد.

۱۲ **رویگرد**

دکتر سید نعمت‌الله عبدالرحیم زاده

ترامپ از درون حاکمیت امریکایی علیه حاکمیت امریکایی

دست کم نظر مساعدبنده حزبی جمهوریخواهان را به سوی خود جلب کرده تا آنجا که جنبش تی‌پارتنی دیگر از کروز یا رویوبو حمایت نکرد و در پشت ترامپ قرار گرفت. اعضای تی‌پارتنی که هر دو ایالت فلوریدا و تگزاس از حامیان رویوبو و کروز بودند، در عرصه ملی این دو را ترک کرده و ترامپ را ترجیح دادند چون ترامپ توانسته بود نسبت به بقیه عملکرد بهتری را در محور اصلی تبلیغاتی جمهوریخواهان مبنی بر حمله به دو دوره ریاست جمهوری باراک اوباما داشته باشد. این اصلی‌ترین وجهی بود که مانع دوپینگ رهبران حزب علیه ترامپ می‌شد چراکه آنها از یک سو نمی‌توانستند اعضای به شدت محافظه‌کار تی‌پارتنی را نادیده بگیرند و از سوی دیگر، ترامپ با سخنان خلاف عرف بهتر از بقیه، قیاً تئور تبلیغاتی علیه اوباما و دموکرات‌ها داغ می‌کرد.

۸ **دوپینگکی بر ضد ترامپ**

اگر ترامپ به سه مرحله نهایی رقابت رسیده اما او می‌داند که کار سختی در پیش دارد به خصوص اینکه رهبران جمهوریخواه نظرساعدهی به او ندارند. حتی در همان دوره رقابت درون‌حزبی هم متوجه این موضوع بود چنانکه در ایالت کلورادو، حزب با تغییر مقررات نتیجه را بسدن برگزاری شده بود و رقیب‌های هم‌حزبی را یکی پس از دیگری کنار می‌زد تا در نهایت به عنوان نامزد نهایی حزب در مقبل هیلاری قرار گرفت. آمدن جب تا رقابت نهایی یک روند متعارف در سیستم حاکمیتی آمریکا بود اما ترامپ این سیستم را مجبور به دوپینگ در روند انتخابات کرده تا بتواند ایالت حاکمیت خود در جامعه آمریکا را حفظ کند.

۷ **دوپینگمقدماتی**

اتفاقی که برای کم‌پیش آمد، در مورد هیلاری هم ممکن بود. اگر سیستم درون‌حزبی دموکرات‌ها به داد او نرسیده بود هیلاری برای رقابت درون‌حزبی با برنی سندرز، نینکلن چپی، جیم وب، لارنس لسیگ و مارتین اومالی روبرو بود اما نکته این نیست که تصاویر پرزیدو عرصه رقابت خارج شدند و این سندرز ۷۴ ساله بود که در رقابت ماندو در کمال تعجب توانسته بود با نظرات و ایده‌های تازه خود قشر جوان حزب را به سوی خود جلب کند و هیلاری را در نظر میداند شکست بدهد و رقابتی نزدیک به او را دنبال کند. سندرز با ایده‌های برآمده از جنبش وال‌استریت، به طور مستقیم لابی‌های ثروت را هدف گرفته بود که در پشت هیلاری قرار گرفته بودند و شعار می‌داد: «دیگر باید به ایسن جریان پایان بدهیم که میلیاردرها پولدارتر می‌شوند و فقرا فقیرتر.» این شعار یی نیست که رهبران دموکرات و کل نظام کاپیتالیستی آمریکا را از نظر خوشی دانسته باشد و سایت ویکی‌لیکس ۲۰ هزار ایمیل از کمیته مرکزی حزب دموکرات را افشا کرد تا نحوه بر خورد نظام کاپیتالیستی با این بیرمرد شورش‌ی را نشان داده باشند. این ایمیل‌ها نشان می‌دهند که رهبر آن حزب که در ابتدا چندان اعتنایی به سندرز نمی‌کردند و انتظار مسیری آسان برای هیلاری داشتند، با موفقیت سندرز در جلب آرای زنان و قشر جوان احساس خطر کرده و توطئه علیه او را با یک برنامه گسترده تبلیغاتی در دستور کار قرار دادند. این برنامه شامل انتشار گسترده مقالات بری تحریب سندرز در مطبوعات حتی نشریات نه چندان شناخته شده بود که کار را حتی به تمسخر و استهزای او هم می‌رساند. عذرخواهی کمیته مرکزی حزب دموکرات از سندرز و هوادارنش و استعفا یی دبی واسرمن شولتز از ریاست کمیته مهر تأییدی بر این توطئه زد و اختلاف ۱۲ درصدی سندرز با هیلاری در رقابت درون حزبی نشان می‌دهد که اگر این توطئه در کار نبود چه بسا سندرز می‌توانست به همین میزان از هیلاری پیشی بگیرد و نامزد نهایی دموکرات‌ها در انتخابات ریاست جمهوری باشد. سندرز با وجود این توطئه تاگام ماندو همین توطئه هیلاری را تا انتخابی کار رساند این اتفاق یک دوپینگ مضمعاتی بود که در جناح دموکرات‌ها پیش آمد اما جمهوریخواهان نتوانستند به این نحو عمل کنند تا مانع پیش آمدن ترامپ بشوند.

۶ **ناکامی جمهوریخواهان**

این سؤال قابل توجهی است که چرا رهبران حزب جمهوریخواه همانند دموکرات‌ها در مورد ترامپ دست به کار نشدند تا مانع رسیدن او به نقطه نامزد نهایی حزب بشوند؟ پاسخ به این سؤال بنابر چند وجه است. نخستین وجه در خوش‌بینی اولیه رهبران حزب از ناتوانی ترامپ برای پموند مسیر بود چرا که آنها روی بی‌تجربگی سیاسی او حساب کرده بودند و انتظار داشتند تا در رقابت با هم‌حزبی‌های باتجربه خیلی زود شکست‌سگینی خواهد و از رقابت حذف بشود. وجه دیگر در انتظار زیاد از حد آنها نسبت به همین میزان تجربه رقیب ترامپ بود چنانکه کارنامه جب بوش در مقام فرمانداری ایالت فلوریدا یا رسیدن مارکو رویوبو به مقام سناتور ی از همین ایالت و سابقه کاری تد کروز در دولت جورج بوش و پایگاه اجتماعی اش در ایالت تگزاس، توجه آنها را جلب می‌کرد و انتظار نداشتند که این افراد در مقابل ترامپ تاجر و بی‌تجربه در عرصه رقابت درون حزبی شکست بخورند. جدای از این دو وجه باید به ژست تبلیغاتی ترامپ توجه راهبردی که سوریه در معادلات خود با غرب و ناتو دارد، به هیچ وجه حاضر به مصالحه نبوده‌است.

مشکل ترامپ تنها این اتحاد ناتوانسته از دو حزب به ظاهر رقیب نیست بلکه مشکل اساسی او در اصل انتخابات است. او که بزرگ شده در سیستم آمریکایی است از چگونگی مهندسی انتخابات در آمریکا آگاه است و به همین جهت هم انگشت بر معضل تقلب انتخاباتی در آمریکا گذاشته‌است. این مشکلی ساختاری است که کمیت سیاستمداری در آمریکا حاضر به سه گفتن چیزی در مورد آن می‌شود چراکه خود او هم از برکت همین مشکل به عرصه سیاست آمده‌است. علاوه بر این، سیستم حاکمیتی آمریکا با وجود پسرور آشکار تقلب در جریان انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۱ و خودامی‌کنند این مشکل مبدل به گفتمان غالب نشود اما ترامپ با طرح آن دست کم خدشده‌ای بر این تلاش سیستم حاکمیتی وارد کرده‌است. این خدشده‌است که به افرادی مثل ویلیام از سوئینی، چاد بوکر ی و کاترین ال‌نا از مسئولان ارشد بنیاد بین‌المللی نظام‌های انتخابات (IFES)، اجازه داده تا آمیوپذیر بودن سیستم انتخاباتی آمریکا را تأیید و تکراری خود را نسبت به انتخابات ریاست جمهوری آمریکا بیان کنند. مقررات انتخاباتی در ایالت‌هایی مثل پنسیلوانیامی‌تواند در عمل نتیجه انتخابات را مهندسی کند جدا از اینکه مواردی مثل ثبت اسامی ۸/۱ میلیون نفر متوفی برای انتخابات یا نامعتبر بودن هویت ۲۴ میلیون نفر ثبت نام شده همگی حکایت از دامنه وسیع تقلب دارند. این سیستم مهندسی شده در انتخابات آمریکا با سیستم رسانه‌ای آن کامل می‌شود که هر نتیجه‌ای را با شعار دموکراسی امریکایی توجیه می‌کند. انحصار سیستم رسانه‌ای در دست پنج غول رسانه و سیستمی ایسن غول‌های رسانه‌ای به سیستم حاکمیتی دو حزبی آمریکا را بنیاید فراموش کرد که حالا ترامپ خود را در برابر آن قرار داد و او را زودتر از موعد شکست خورده انتخابات نشان دهد. انتظار نمی‌رود که ترامپ توانایی مقابله با این سیستم و امکانات آن را داشته باشد اما دست کم توانسته وضعیت مهندسی و دوپینگ در سیستم انتخاباتی آمریکا را نشان بدهد تا در صورت شکست، معلوم کند که قربانی چه نظامی شده‌است.